

דף נד.

עין משפט א.

יו"ד סימן רמו סעיף כב

כב. כט. ברית כרותה שכל הלומד בבית הכנסת ^מ לא במהרה הוא שוכח. וכל היגע בתלמודו בצנעה מחכים, שנאמר "ואת צנועים חכמה". כל המשמיע קולו ^ב בשעת לימודו מתקיים תלמודו בידו, אבל הקורא בלחש מהרה הוא שוכח.

עין משפט ג.

יו"ד סימן רמו סעיף כא

כא. כח. אין דברי תורה מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהם ^ב, ולא בלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליה ומצער גופו תמיד ולא יתן שנה לעיניו ותנומה לעפעפיו. ^{הגה:} לא יחשוב אדם לעסוק בתורה ולקנות עושר וכבוד עם הלימוד, כי מי שמעלה מחשבה זו בלבו אינו זוכה ^ע לכתרה של תורה.

^{הגה:} יעשה תורתו קבע ומלאכתו עראי, וימעט בעסק ויעסוק בתורה, ויסיר תענוגי הזמן מלבו. ויעשה מלאכה כל יום כדי חייו אם אין לו מה לאכול, ושאר היום והלילה יעסוק בתורה, ומעלה גדולה למי שמתפרנס ממעשה ידיו שנאמר "יגיע כפיו כי תאכל" וכו'.

^{הגה:} כל המשים על לבו לעסוק בתורה ולהתפרנס מן הצדקה, ולא לעשות מלאכה הרי זה מחלל ה' ^ב ומבזה התורה, שאסור ליהנות מדברי תורה,

^מ. מירושלמי פ"ה דברכות, וכתב הט"ז שזה אמור באין ביה"מ קבוע בעיר אלא כל אחד לומד בביתו, אבל ביש ביה"מ קבוע עדיף מבית כנסת דמצינו קדושת ביה"מ חמור מביהכנ"ס.

ג. מברייתא בעירובין נ"ד ע"א.

ס. מימרא דר"ל בשבת דף פ"ג ע"ב, ובברכות דף ס"ג ע"ב. ולא בלומדים מתוך עידון. מסנהדרין קי"א ע"א. ולא מתוך אכילה ושתייה. מאבות פ"ו פת במלח וכו'.

ע. מעירובין נ"ה ע"א רבא אמר וכו'. ויסיר תענוגי הזמן מלבו. מעירובין נ"ד ע"א ורש"י שם ד"ה שדורסת.

פ. כמ"ש באבות פ"ד ר' צדוק אומר אל תעשם וכו'. ובנדרים ס"ב ע"א כל המשתמש. ובספר ראשון לציון למוהר"ר רבינו חיים בן עטר זצ"ל כתב דכל זה במי שהוא מטיל

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וכל תורה שאין עמה מלאכה גוררת עון וסופו ללסטם את הבריות.
 וכל זה בברייתא ז' ויכול לעסוק במלאכתו או בדרך ארץ קצת ולהחיות
 עצמו, אבל זקן או חולה מותר ליהנות מתורתו ויספקו לו.

הגה: י"א אפי' בברייתא מותר ק' לספק לו מן הצדקה, וע"כ נהגו בכל מקומות
 ישראל שהרב של העיר יש לו הכנסה מאנשי העיר כדי שלא
 יצטרך לעסוק במלאכה בפני הבריות ותתבזה התורה בפני ההמון ר',
 ודוקא חכם הצריך לזה אבל אם הוא עשיר אסור.

הגה: יש מקילין עוד ש' שמותר לחכם ולתלמידיו לקבל הספקה מן הנותנים,
 כדי להחזיק ידי לומדי התורה שע"ז יכולים לעסוק בתורה בריוח.

הגה: מ"מ מדת חסידות היא למי שאפשר לו להתפרנס ממעשה ידיו ולעסוק
 בתורה ומתנת אלהים היא.

הגה: כל מה שהתירו לרב היינו שנוטל משכורת קבועה מן הציבור אבל אין
 לו לקבל מתנות מן הבריות ה', ומה שאמרו שכל המביא דורון לחכם

פרנסתו על הציבור או על הזולת שיושב ולומד ובהכרח על הצבור לפרנסו, אבל אם
 הציבור או היחיד מבקשים ממנו ללמוד בעדם או לזכות לאו איסורא עבד דכן מצינו היתר
 בהדיא שמח זבולון בצאתך וכו', והרבה כיוצא בזה וכן דייק הרמב"ם בפ"י המשנה בהדיא
 אלא שיש הרבה חילוקים בצד ההיתר בענין זה. א' מה שמותר לגמרי בזה ששנים שותפין
 אחד יוצא להכין טרף ופרנסה והשני יושב ולומד ומתחלקים הן בריוח הן בשכר כשמעון
 ועזריה. ב'. הלומד ומתפרנס מן הצדקה כדרך העניים כי לא מצא דרך שיתפרנס יותר טוב
 שילמד ויתפרנס מן הצדקה, ועכ"פ לא שיטיל עצמו על הצבור לומר להם פרנסוני ויבא
 עליהם בכח תורתו, בזה אסר הרמב"ם בכל מציאות שיהיה. החלוקה השלישית, שאם יש
 לו ב' אפשרויות להתפרנס משלו וללמוד חלק מהיום או לשבת כל היום וללמוד וליטול
 מאלה שנדבה רוחם לקיים עץ חיים למחזיקים בה, וסיים בזמנינו עדיף ללמוד וליטול
 מהמבקשים ממנו ללמוד אבל לא יכריח לפרנסו, ע"ש.

צ. מירושלמי בסוף פאה, כך ציין הגאון והוא לשון הרמב"ם בפ"ג מת"ת.

ק. כ"י בשם תשובת הרשב"ץ, ועיין בש"ך ס"ק כ' שהביא הכ"מ שהאריך לדחות דברי
 הרמב"ם והאריך בראיות למתירין, וסיים שם הכלל העולה דכל מי שאין לו ממה להתפרנס
 מותר ליטול שכרו ללמד בין מהתלמידים עצמם בין מן הציבור.

ר. כ"כ האברבנאל על אבות.

ש. כמ"ש בכתובות קי"א ע"ב ובברכות י' ע"ב ובדף ל"ד ע"ב ובדף ס"ג ע"ב, ובחולין
 קל"ד ע"ב, וברש"י סוטה דף מ' ע"א ד"ה אמר רבי אבהו, ובהוריות דף י' ע"א ד"ה
 נתן, כן ציין הגאון.

ת. כמ"ש בחולין מ"ד ע"ב, ובכסף משנה כתב דמותר לקבל דורון וכך פסק המהרש"ל
 שהרי לא כתיב בקרא ולוקח מתנות ימות. וגם הב"ח האריך בזה להתיר לראש ישיבה

כאילו הקריב בכורים היינו בדורון קטן א, שכן דרך בני אדם להביא דורון קטן לאדם חשוב אפי' הוא עם הארץ, אבל לקחת דבר חשוב כגון ממה שהתיר אסור, וע"ז אמרו "ודאישתמש בתגא חלף" ב.

הגה: י"א דמה שאמרו המשתמש בתגא חלף היינו משתמש בשמות א.

הגה: מותר לת"ח לפרסם עצמו במקום שלא מכירים אותו אם צריך הוא לכך ד.

דף נד:

עין משפט א.

י"ד סימן רמו סעיף י

י. יד. הרב שלימד ולא הבינו התלמידים לא יכעוס עליהם ה, אלא שונה וחוזר הדבר כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה.

לא יאמר התלמיד הבנתי והוא לא הבין ו אלא שואל וחוזר ושואל כמה פעמים, ואם יכעס עליו רבו יאמר לו רבי תורה היא וללמוד אני צריך,

או אב"ד לקבל מתנות עד שיתעשר שהוא כמו נשיא וכהן גדול וסיים הש"ך בס"ק כ"א וכן נהגו. ועיין בדברי הט"ז בס"ק ז', שיש להרחיק מהכיעור לתבוע בפיו ליתן לו מתנות שבזה מבזים התורה ולומדיה דאפי' במתנות כהונה אסרו לשאול חלקו ק"ו בזה וצדיק באמונתו יחיה.

א. ודוקא במביא מעצמו בלי סיבה ופניה רק לשם שמים אז מותר לקבל גם במתנה קטנה ומצוה איכא, והמונע עצמו מלקבל מונע ממנו חסד, ועיין במש"כ בברכי יוסף.

ב. שזה חוזר על מי שעושה תורתו קרדום לחפור בה ומשתמש בכתרה של תורה חלף מן העולם. ש"ך ס"ק כ"ב. ובמגילה כ"ח ע"ב פירשו דאישתמש בתגא חלף היינו במי שמשתמש בשונה הלכות. ש"ך ס"ק כ"ג.

ג. בסמ"ג עשין י"ב מאבות דר"נ כתב היינו משתמש בשם המפורש. ובברכי יוסף כתב דבמהר"ו בשער הקדושה חלק ב' שער ו' כתב היינו בשמות הקודש, ומי שעושה כן נעקר מן העולם וישתמד הוא או בניו, או ימות הוא או בניו או יעני הוא או בניו עכ"ל. ועוד כתב שם בחלק ו' סוף שער ו' דאסור להשתמש בקבלה מעשית כי בהכרח ידבק ברע וחושב לטהר נפשו ומטנפה, ומלבד שמטמא נפשו יענש בגהנם וגם בעה"ז קבלה בידינו כי יעני או יחלה בחלאים או ישתמד הוא או זרעו. ובספר חסידים כתב אם תראה אדם מתנבא על משיח דע כי היו עסוקים בכשפים או במעשה שם המפורש. ע"ש בברכי יוסף.

ד. מגדרים ס"ב ורשב"א בסי' פ"ד.

ה. מעירובין נ"ד ע"ב.

ו. הגאון ציין לסוף ברכות, ורש"י שם.

ודעתי קצרה.

עין משפט ב. יו"ד סימן רמב פעיף יז

י. כה. שלשה שהיו מהלכים בדרך הרב באמצע והגדול לימינו והקטן לשמאלו.

הגה: מה שאין מכבדין אלא בפתח הראוי למזוזה היינו כשכל אחד הולך לדרכו וְ ואינן בחבורה אחת, אבל אם הם בחבורה אחת מכבדים בדרכים.

הגה: במקום הסכנה א"צ לכבד כלל.

עין משפט ג. או"ח סימן קנה פעיף א

א. אחר שיצא מבית הכנסת ילך לבית המדרש ויקבע עת ללמוד ה.

ז. משבת דף נ"א ע"ב בתוס' שם, לפ"ז אם הולכים בחבורה אחת יש לכבד גם בפתח שאינו ראוי למזוזה. וכתב בברכי יוסף דבפתח הראוי למזוזה שצריך לכבד אחרי שנכנס האדם הגדול שבניהם או יצא א"צ שהאחרים יכבדו זה את זה והוא מתשובת הגאונים כתב יד, וזהו כבודו של גדול.

ח. ממשמעות גמ' בשבת ל"א. וכל היוצא מבהכנ"ס ונכנס לבה"מ ועוסק בתורה זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל אל חיל וכו', מגמ' ברכות ס"ד ע"א.

ועיין בכה"ח אות ג' ענין חשיבות הלימוד בחק לישראל שמסודר ע"פ דברי האר"י ז"ל. ודיין הדן וכן מלמד תינוקות או מלמד בשיבה אם עושים בשכר אינו עולה להם כקביעות עתים לתורה וע"כ יקבעו זמן אחר, כה"ח אות ד'.

וטוב שבכה"מ שקובע בו לימודו יהיו חלונות פתוחים לשמים וכן בביתו כדי שבכל עת שיגביה עיניו לשמים יביט ויראה בנפלאותיו יתברך, כה"ח אות ז'.

קודם שיתחיל ללמוד יתן ג' פרוטות לצדקה ואח"כ יאמר היה"ר שלא אכשל בדבר הלכה ויהרהר בתשובה ויקבל עליו מסירות נפש על קידוש ה' בד' מיתות ב"ד ואח"כ יאמר הלשם יחוד לפני הלימוד. מובא בכה"ח סי' ק"י אות ס"ב.

ויזהר שלא להפסיק בזמן הלמוד בדברים בטלים, ויזהר ללמוד בחבורה שאין התורה נקנית אלא בחבורה כמ"ש בברכות ס"ג ע"ב ואם יהיו עשרה מה טוב, כה"ח אות ח'.

וראוי לטרוח ולהתיש כוחו בעת עסקו בתורה. צריך שאדם יעסוק בכל חלקי פרד"ס התורה ואם חסר לו דבר צריך להתגלגל עד שיטרח בד' בחינות של פרד"ס התורה, כה"ח אות י"ב.

אם אדם יכול להשלים י"ח פרקים משניות בכל יום כך שישלים כל המשניות בכל חודש הנה מה טוב. והוא תיקון גדול לפגם הברית וגם סגולה להרוג היצה"ר וכן להמשיך עליו נשמה שהיא אותיות משנה, שם.

מצות פו"ר בתורה היינו שיחדש בכל יום דבר מה בתורה ועי"ז יאירו ימיו לעוה"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וצריך שאותו עת יהיה קבוע שלא יבטל אותו אפי' לצורך כדי להרויח הרבה ט.

הגה: גם מי שאינו יודע ללמוד ילך לבה"מ ושכר הליכה בידו וילמד מעט כמה שהוא יודע ויכנס בלבו יראת שמים.

- ו בחכמת הקבלה לא יוציא מפיו מה שלא שמע מאדם שראוי לסמוך עליו.
- ו מנהג לנשק ס"ת בפתיחה ובסגירה וכן ספרי הזוהר והוא סגולה לזכרון.
- ו ועיי' בתיקונים על הזוהר תיקון מ"ג אות ד' ובספר כסא מלך שם שכתב דלימוד הקבלה תועיל שעה אחת יותר משנה בלימוד הפשט, ומי שאין לו יד בקבלה ילמד בספר הזוהר, כה"ח אות י"ב.
- גם בלילה יקבע זמן ללמוד כמ"ש ביו"ד סי' רמ"ו סעיף א'.
- ו יתפלל על פרנסתו בבוקר ולא במנחה וערבית, כה"ח אות ט"ו.
- ט. ויאמין שלא יחסר לו דבר משום קביעות הלימוד כמ"ש והבוטח בה' חסד יסובבנו, כה"ח אות ט"ז.
- י. ואמרו חז"ל במדרש רבה פ' תבא אמר ר"י אמר רב נחמן כל מי שבא לבה"מ ושומע דברי תורה זוכה לישב בין החכמים לעת"ל שנאמר "אזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין".
- ו מי שאין לו אלא מעט זמן יקבע עצמו בהלכות ומוסר כדי לדעת מה יעשה ישראל, כה"ח אות כ'.